

MORAVSKOSLEZSKÝ BULLDOG – MOPS KLUB

INFORMAČNÍ BULLETIN – SPECIÁLNÍ VYDÁNÍ

1/2007

Paul von Goldegg s buldočky, rok 1905

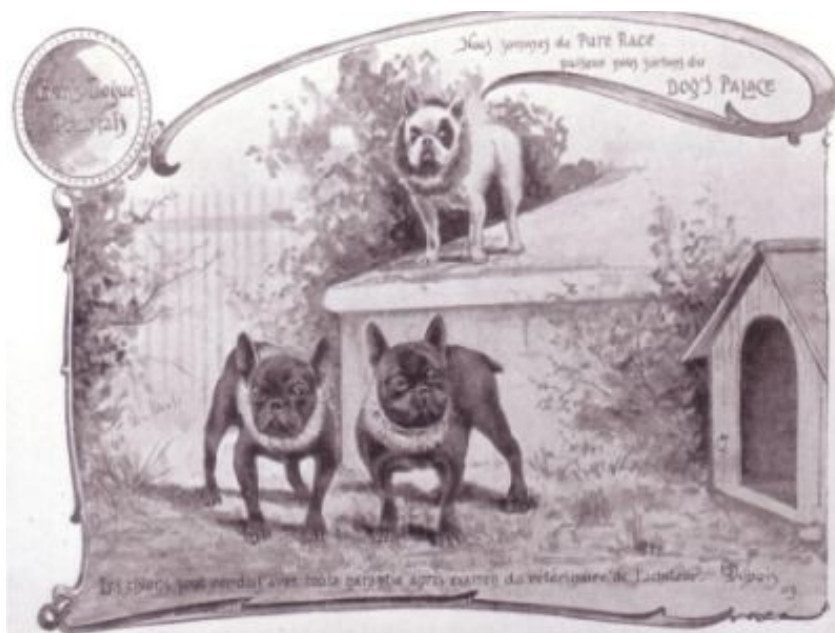
**Děkujeme panu Mgr. Karlu Kiesenbauerovi za zpracování poučného a obsáhlého přehledu vývoje chovu francouzských buldočků. Jistě tím potěší všechny členy našeho klubu i mnoho dalších příznivců tohoto nádherného plemene.
Výbor MSBMK**

Historický vývoj řízeného chovu francouzského buldočka od počátků do konce první světové války (1870-1918)

Autor Mgr. Karel Kiesenbauer

Vznik malého buldoka s netopýřima ušima ve Francii je dodnes opředen velkou rouškou tajemství a ještě větším množstvím teorií a dohadů. Stačí si přečíst několik obsáhlejších kynologických publikací z různých zemí z doby od začátku do konce 20. století a dozvíme se ty nejroztodivnější výklady o stvoření tohoto zajímavého a dodnes úspěšného a stále oblíbeného plemene. Podle některých je přímým potomkem zakrslých anglických buldoků (toy-bulldog) z 2. poloviny 19. století, kteří se pak vyvíjeli souběžně se svým francouzským bratrancem, aby nakonec na počátku 20. století zcela zmizeli. Podle jiných, zejména francouzských teorií je potomkem malých domácích dogovitých psů, zušlechtěných mopsem. Dále se dozvíme o vzniku francouzského buldočka přikřížením teriérů k již zmíněným trpasličím anglickým buldokům nebo původním zakrslým francouzským dogám s následným „vylepšením“ pomocí mopsů (někteří autoři uvádějí dokonce King Charles španěly a další plemena).

Z tohoto důvodu nemá význam zabývat se samotným vznikem a vyšlechtěním francouzského buldočka jako samostatného plemene. Vzhledem k naprosté absenci jakýchkoli spolehlivých historických pramenů se v tomto ohledu pravdy nikdy nedobereme a výše uvedené teorie a úvahy si může každý přečíst v příslušné literatuře. Co bychom však udělat mohli a měli, je podat přehled dějinného vývoje organizovaného a řízeného chovu francouzských buldočků od počátků vedení písemných záznamů a fotografického materiálu, to znamená zhruba od 70. – 80. let 19. století. V následujícím pojednání bych se na základě vyhodnocení konkrétních historických pramenů pokusil prezentovat tuto etapu v chovu francouzského buldočka v jeho zemi původu, ale také ve Velké Británii, USA, Německu, Belgii, Holandsku a Švýcarsku. Zvláštní pozornost bych rád věnoval chovu v Rakousku, a to nejen proto, že byl v dané době stejně významný jako ve výše uvedených kynologických (i politických) mocnostech, ale také pro jeho přímou spojitost s chovem těchto zajímavých pejsků v Čechách v důsledku tehdejšího mnohonárodnostního habsburského soustátí.

Francouzský buldoček „doma“

Je všeobecně známo, že prvními chovateli a majiteli zakrslých buldoků ve Francii byli převážně takzvaní „malí“ lidé. Podíváme-li se na první záznamy chovatelsky angažovaných osob, najdeme mezi nimi nosiče, poslíčky, trhovce, kočí. Majetkově nejvyšší v této hierarchii chovatelů buldočků v Paříži byly takové profese jako hostinský, obchodník, majitelka nevěstince. Právě dámy nejstaršího řemesla byly častými majitelkami a nadšenými propagátorkami malých buldoků, kteří pro ně představovali nejen oddané společníky, ale také spolehlivé obránce proti dotěrným a hrubým „klientům“. Francouzští buldočci byli také povětšinou vynikající krysaři, což se dodnes vysvětluje údajným příkřížením teriérů v období před začátkem řízeného čistokrevného chovu. Podle kusých zpráv z tehdejších francouzských kynologických a mysliveckých tiskovin zkoušeli dokonce někteří myslivci využít buldočky při norování na lišky, jezevce a vydry. I přes údajné počáteční úspěchy tyto pokusy brzy skončily, takže zakrslí buldoci širší uplatnění v myslivecké praxi nenašli a stali se hned na začátku své slibné kariéry čistě společenskými psy.

Prvním francouzským chovatelem, který inicioval diskuse o chovu a propagaci plemene, byl pan M. Albouis, majitel stejnojmenné kavárny na Rue Saint Séverin v Paříži. Podařilo se mu v poměrně krátké době dát dohromady kolem padesáti nadšenců (jedním z nich byl i významný finančník a burzovní makléř, baron de Carayon, který reprezentoval vyšší vrstvy francouzské společnosti kruzích buldoččích příznivců), kteří se v kavárně Albouis zamýšleli o jednotném vzhledu malého francouzského buldoka i další strategii společného chovu. Od začátku bylo jasné, že jedině úzká kooperace všech chovatelů a majitelů může vytvořit jednotnou základnu pro další vývoj chovu.

Proto byl již v roce 1880 založen spolek a započaly intenzivní práce na vytvoření a kodifikaci standardu plemene. Po dlouhých jednáních byl v roce 1885 zveřejněn první popis, který platil až do vyhlášení oficiálního standardu roku 1898, kdy byl francouzský buldoček konečně úředně uznán francouzským kynologickým svazem (vzniklým roku 1882 podle britského vzoru). V roce vydání popisu plemene (1885) dali francouzští chovatelé buldočků a členové spolku své nové organizaci vlastní stanovy (doplněné roku 1898) a zařídili registraci své zájmové organizace pod názvem „Bouledogue Club française“. Od toho okamžiku byla štěňata z chovu členů klubu zapisována do plemenné knihy a chov byl dále veden v souladu se směrnicemi prvního popisu plemene. Také začalo docházet k vyřazování netypických štěňat i dospělých jedinců z chovu. První předsednictvo klubu se skládalo z pánů Rogera (prezident), Coupata (viceprezident), Renevreta (tajemník), Séblona (přisedící) a Candeliera (pokladník).

Rostoucí poptávka po jejich malých buldocích utvrdila francouzské chovatele, že se vydali správnou cestou. Jenže ani oni sami ani jejich svěřenci neměli ještě zdaleka vyhráno. Na cestě je čekal boj s celou řadou problémů. Bylo třeba nejen upevnit vlastní popis plemene, ale také jej jednoznačně vymezit vůči zakrslému anglickému buldokovi. To vedlo velmi brzy k ostré roztržce s britským Kennel Clubem. Přijetí malých francouzských buldoků v Anglii bylo velmi rozpačité a rozdělilo anglické kynology na dvě nesmiřitelné skupiny. Jedni se radovali z nového trpasličího rázu buldoka a obdivovali jeho francouzský šarm, zvýrazněný netopýřima ušima, které byly v psím světě zjevem zcela neobvyklým. Mnohem početnější a vlivnější však byla ta část anglické kynologické veřejnosti, která považovala malého francouzského buldoka za naprostý psí paskvil, který by neměl mít přístup na britskou kynologickou scénu. Zcela nepřípustné pro ně bylo označení „buldok“ (bouledogue) pro neanglické

plemeno! Hlavním pozadím těchto tendencí byl hlavně strach z nebezpečné konkurence, který se po roce 1900 stal do značné míry odůvodněným. V této době totiž francouzský buldoček stoupal na stupních slávy v kynologickém světě stále výše, zatímco jeho anglický bratranec (a pravděpodobná výchozí forma) upadal v zapomnění, až zcela zanikl.

Postupně vznikající kluby chovatelů francouzských buldočků v jednotlivých evropských zemích převzaly pro vedení svého chovu standard z roku 1898. Francouzi prozíravě tušili názorové rozdíly a nesrovnalosti vzniklé překladem francouzského standardu do dalších jazyků, a proto navrhli již roku 1901 vytvoření mezinárodní organizace, která by se stala základnou výměny názorů a zkušeností i ochrany zájmů chovu na evropském kontinentu. Po dlouholetých vyjednáváních došlo nakonec roku 1909 k podpisu dohody, k níž se připojily kluby z Německa, Rakouska-Uherska, Švýcarska, Belgie a Holandska. Tato dohoda zavazovala k vzájemné pomoci mezi kluby i chovateli, ochraně chovatelských stanic a uznávání rozhodčích jmenovaných jednotlivými kluby na mezinárodní výstavy a klubové výstavy s mezinárodní účastí.

Tato spolupráce však zůstala povětšinou pouze na papíře a zejména styky s anglickým klubem a jeho chovateli byly nadále více než problematické. Na jedné z anglických výstav v roce 1911, kde posuzoval Američan L. Goldenberg a Francouz Ménans de Corre, došlo k ostré výměně názorů ve věci výklady standardu. Konečným důsledkem bylo rozštěpení samotného francouzského klubu. Přeběhlí členové založili nový „Bulldog-Club de France“, jehož členy se stali například sám rozhodčí Ménans de Corre a významná chovatelka a mecenáška, baronka Narducci. Tento klub převzal stanovy a standard původní organizace. Do jeho řad nakonec vstoupil i L. Goldenberg, který se z pracovních důvodů přestěhoval z USA do Anglie. Na přání francouzských chovatelů a příznivců francouzského buldočka byla v roce 1911 svolána mezinárodní konference, jejímž hlavním bodem programu bylo stanovení celosvětového standardu plemene. Výbor konference se skládal z pověřených zástupců klubů chovatelů francouzských buldočků jednotlivých zemí. Jeho členy byli paní Müller a pan Hartenstein za Německo, pan Bossi za Švýcarsko a pan Goldenberg za Francii, Anglii a USA. Společně byl vypracován mezinárodní „světový“ standard, který byl roku 1913 na návrh německého klubu částečně doplněn. K další významnější změně standardu došlo až roku 1932. V této souvislosti stojí za zmínku, že se v Paříži od roku 1950 konal každoročně kurz pro nastávající rozhodčí a další zájemce, na němž zkušený rozhodčí rozebírali možnosti sporného výkladu standardu. I tato akce bezpochyby významnou měrou přispěla k vysoké úrovni chovu v zemi původu a vytvoření stabilně vynikajícího typu francouzského buldočka.

Přehled nejvýznamnějších chovatelů a mecenášů plemene francouzského buldočka v Paříži mezi léty 1870 až 1900:

M. Albouis, majitel kavárny a chovatelské stanice „de St-Séverin“
Bernard Barasino, kočí
Bernard, koňský handlíř
Bourreau, truhlář
C. Chevalier, obchodník se psy
Clément, obchodník se psy
Dupin, obchodník s vínem
Jacquelin, obchodník se sýrem, chovatelsky spolupracoval s Ruffierem
Michel Mangés, obchodník se sběrnými surovinami

Petard, magistrátní sluha
Charles Petit, truhlář, majitel chovatelské stanice „de Beaubourg“
Provandier, majitel chovatelské stanice „A l'heure de la soupe“
Riviere, nosič v tržnici
Ruffier, hostinský, majitel chovatelské stanice „de la Mare“
Salbricq, obchodník se psy, zaměstnán u Clémenta
Marcel Sedze, kočí
(Fotografie francouzských psů)

Rabot de Beaubourg
Šampion Tac Francie
Mikado de St. Séverin

Francouzský buldoček v mlhách nad Temží

Jak již bylo zmíněno, neměl francouzský buldoček v Británii zpočátku na různých ustláno. Většina kynologické veřejnosti se na něho dívala jako na nežádoucího vetřelce, humoristické časopisy se posmívaly jeho netopýřím uším. Francouzská „Société Canine Centrale“ sice formálně urovnala spor s britským Kennel Clubem, ale v anglickém kynologickém světě se musel francouzský buldoček umět prosadit sám. A také se mu to velmi brzy podařilo. Už první importy malých buldoků z Paříže, které organizoval pan George Krehl, člen výboru Toy Bulldog Clubu a čestný člen English Bulldog Clubu, vzbudily zaslouženou pozornost a zájem o malého Francouze s netopýřima ušima rychle rostl. Roku 1902 se stal majitelem francouzského buldočka jménem Tom i anglický král Edward VII., nástupce královny Viktorie (pro nás významný například založením Royal Golf klubu v Mariánských Lázních). V literatuře se často uvádí, že se buldočci od této doby prosadili i ve vyšších vrstvách společnosti. Jak uvidíme v přehledu zejména amerického a rakouského chovu, je toto tvrzení přinejmenším polopravdivé, neboť malý francouzský buldok byl právě v USA a v Rakousku-Uhersku od samého začátku (tedy již před rokem 1900) převážně psem „hight society“.

V roce 1902 byl také založen „French Bulldog Club of England“. Dne 07.04.1903 se konala první speciální výstava s 51 přihlášenými francouzskými buldočky (od té doby anglicky nazývanými „Frenchies“). Pozvaný francouzský rozhodčí posuzoval psy, dovezené převážně z Francie a vegetující v Anglii prozatím bez standardu, převážně známkami „dobrý“ a „velmi dobrý“. Nejlepším psem výstavy se stal „Roquet“ v majetku paní Townsend-Green.

V roce 1905 byl britským Kennel Clubem uznán francouzský standard a převzato označení plemene „Bouledogue français“, které bylo 28.06.1912 nahrazeno anglickým označením „French Bulldog“. Na dalších výstavách bylo přibývajícím měrou vidět francouzské buldočky britských chovatelů, kteří se pod vlivem rostoucí poptávky a obliby začali tomuto novému plemenu stále více věnovat. Vynikající úroveň chovu francouzského buldočka ve Velké Británii, která přetrvává až dodnes, je zásluhou především tehdejších chovatelek, jako byla paní Townsend-Green z Kensingtonu, lady Kathleen Pilkington z Londýna a další.

Karikatura Stockkeeper

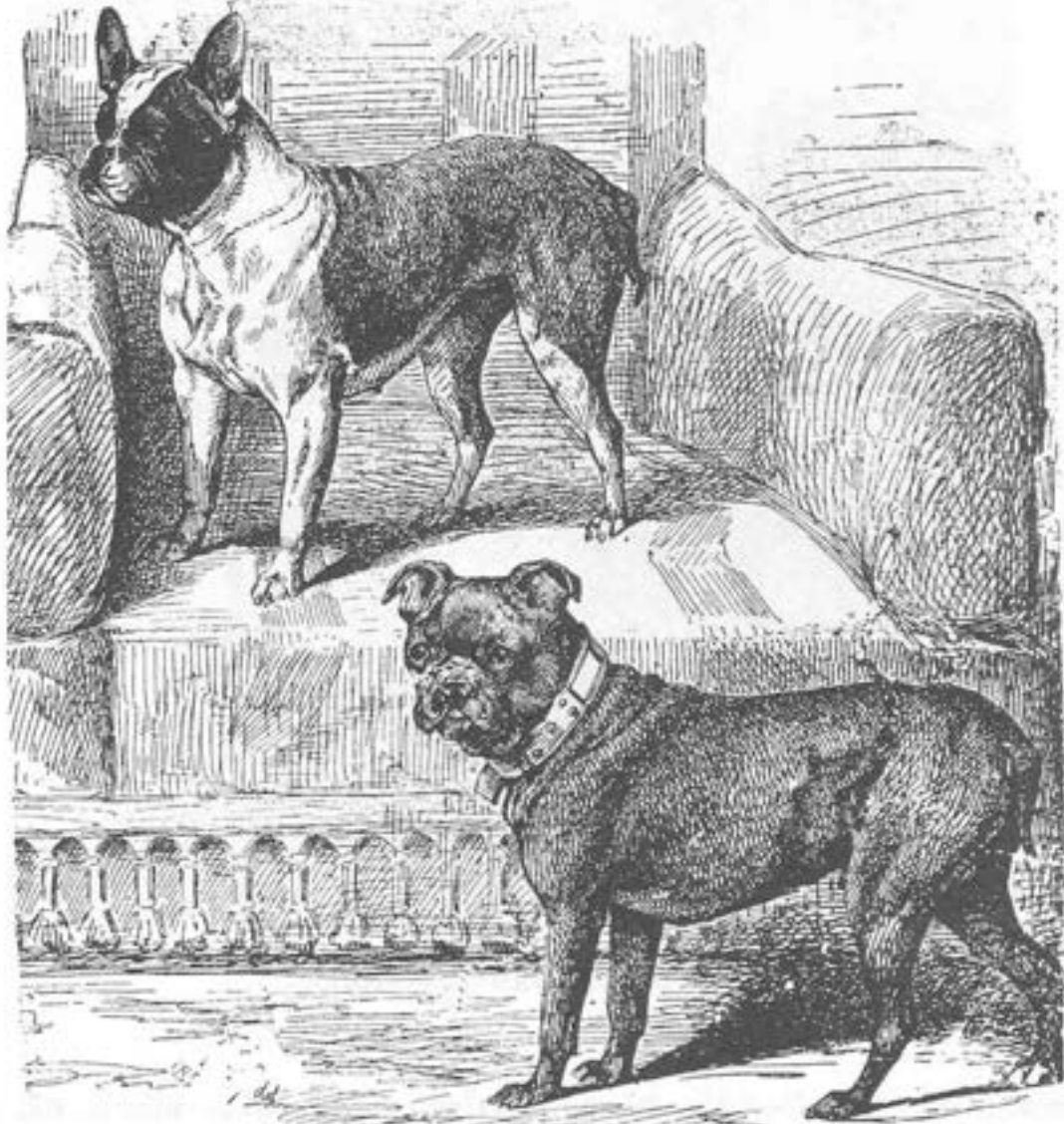

Lady Kathleen Pilkington

Lady Lewis

Zakrslí buldoci 1892 Stockkeeper

Francouzský buldoček za Velkou louží

Úspěchy francouzských chovatelů a jejich kolegů ve Velké Británii i na evropském kontinentu vzbudily velmi brzy i zájem amerických kynologů. Hlavními průkopníky chovu francouzských buldočků byli Američané Harrison, George Phelps a William Coates. Již v roce 1887 získali v Paříži první jedince malých buldoků, s nimiž dále chovali nebo je prodávali dalším zájemcům a chovatelům.

Roku 1896 byli dovezení francouzští buldočci poprvé vystavováni na Westmister Show v New Yorku. Stali se okamžitě senzací výstavy a vzbudily obrovský zájem návštěvníků a celé kynologické veřejnosti. Po této výstavě byl zaznamenán zvýšený dovoz malých francouzských buldoků z Evropy. O pouhé dva roky později se již konala první speciální výstava v prostorách slavného hotelu Waldorf Astoria v New Yorku, na které bylo předvedeno 46 buldočků. Roku 1904 to již bylo 84 vystavovaných jedinců tohoto nového módního plemene ve Filadelfii a v roce 1906 v New Yorku rovná stovka, z níž mnozí buldočci již pocházeli z amerického chovu.

Známými americkými chovateli v této době byli mimo jiné pánové Hunt (chovatelská stanice „Aquehung Farm Kennel“), Belmont, Vanderbilt, Lawson, Dr. Littig, Slade (chovatelská stanice „Kennel Berbay“) a nám již dobře známý L. Goldenberg (chovatelská stanice „Nellcote Kennel“). Goldenberg opustil roku 1908 Ameriku a všechny své buldočky (většinou výstavní jedinci špičkové kvality) rozprodal. Tak se například vítězný pes „Nellcote Gamin“ dostal do majetku Puryho Brotherse v Bostonu. V této souvislosti je třeba poznamenat, že ceny buldočků v USA činily v této době řádově tisíce dolarů v tehdejší hodnotě (některé prameny uvádějí cenu za výstavního jedince ve výši 5000 dolarů!). Z toho jednoznačně vyplývá, že chovatelé i zájemci o štěňata pocházeli výhradně z nejvyšších společenských vrstev.

„French Bulldog Club of America“ byl založen již roku 1897 a následujícího roku byl francouzský standard přijat jako oficiálně platný popis vzhledu plemene. Až v roce 1925 došlo k rozsáhlejší revizi standardu, který na rozdíl od pravidel FCI uznával i barvu fawn. Po roce 1920 ustaly importy z Evropy, protože američtí chovatelé buldočků a zájemci o štěňata již měli k dispozici dostatek kvalitních jedinců z vlastního chovu. Díky mimořádné chovatelské erudici, vytrvalosti, systematickému výběru a v neposlední řadě i stabilní ekonomické síle dostali američtí chovatelé plemeno francouzského buldočka v poměrně krátké době na kvalitativně mimořádně vysokou

Šampion USA Nellcote Gamin 1910

Francouzský buldoček mezi Alpami a Baltem

Když se mladý pruský voják Max Hartenstein dostal roku 1871 na konci prusko-francouzské války do Paříže, padli mu okamžitě do oka malí buldoci s postavenými ušima. Po návratu z vojenské služby domů a zejména po uklidnění mezinárodní politické situace se vrátil, tentokrát už jako civilista a obchodník, aby o těchto zajímavých psech získal co nejvíce informací z první ruky. A protože byl člověk nejen s láskou ke psům, ale také s mimořádným obchodním duchem, byly výsledkem jeho návštěvy první importy malých francouzských buldoků do Plavna (Plauen). Zde měl Hartenstein vzorové chovatelské zařízení s výběhy pro dospělé psy, vyhřívanými boudami, porodnicemi pro štěňata a dalším vybavením, které by mu mohl závidět i leckterý dnešní chovatel. Hartenstein byl milovníkem všech zvířat, takže kromě psů bylo na jeho usedlosti možné vidět i ochočené srny, lišky, rozmanité druhy ptáků a samozřejmě psy nejrůznějších plemen. S jeho jménem se můžeme setkat v historických popisech řady plemen, jejichž chov v Německu buď přímo zavedl nebo alespoň od začátku podporoval. Jedná se zejména o některá plemena teriérů (west highland white, manchester). Po svém přestěhování do Berlína se od 90. let 19. století až do své smrti roku 1917 věnoval prakticky výhradně chovu a propagaci francouzských buldočků.

Díky úspěšným Hartensteinovým chovatelským snahám (i dobrému finančnímu zázemí) se francouzští buldočci v Německu od konce 19. století rychle šířili, těšili se stále větší oblibě a na velkých výstavách, zejména v Berlíně, byli pravidelným středem pozornosti. Stále častější byly také kontakty německých chovatelů a majitelů s kolegy z ostatních zemí, zejména ze země původu. Díky dalším importům francouzských chovných jedinců a mimořádné úspěšnosti německých chovatelských stanic (kromě stanice „Plavia“ Maxe Hartensteina zejména „Habsburg“ G. Renze z Berlína a „von Patzig“ paní Flory Kunstmann z Mnichova) se dostal chov francouzských buldočků už začátkem 20. století na takovou úroveň, že se mohl společně s chovem francouzským stát spoluvůrcem chovu švýcarského, belgického a holandského a významným partnerem chovatelských snah rakouských.

Německým chovatelům bylo záhy jasné, že se neobejdou bez vlastního klubu. Ve svých úvahách však šli dále než v jiných zemích, protože jejich plán počítal se založením celoevropské kontinentální organizace chovatelů francouzských buldočků. Tak se jednoho letního dne roku 1909 sešli u společného stolu v mnichovském Parkhotelu čtyři nadšenci ze čtyř zemí – John Blacker ze Španělska, Heinrich Knotz z Německa, Ernest Langfort z Velké Británie a Maria Müller z Rakouska – a založili „Internationaler Bouledogue Français-Club“. Tento mezinárodní klub, do něhož se přihlásilo hned na začátku dvacet chovatelů a majitelů francouzských buldočků z celého Německa, zvolil svým předsedou konzula Kunstermanna. Začátky existence klubu nebyly zrovna snadné, protože do té doby byli francouzští buldočci vedeni v „Kontinentaler Bulldog-Klub“ se sídlem v Berlíně a kromě toho se za ně cítil být kompetentní i berlínský Klub chovatelů společenských plemen („Schoßhund-Klub“). Nakonec se po dlouhých vyjednáváních podařilo soustředit většinu chovatelů a majitelů buldočků do nového klubu (přestože Mezinárodní klub chovatelů trpasličích plemen „Internationaler Zwerghund-Klub“ ještě roku 1912 zapsal 15 francouzských buldočků!). V každém případě bylo zrození nového mezinárodně činného klubu v Německu doprovázeno velkými porodními bolestmi a ještě dnes můžeme číst ve starých kynologických časopisech důkazy o slovní válce vedené mezi jednotlivými kluby a spolky!

Na vývoj nového klubu měla vliv zejména skutečnost, že německý chov francouzských buldočků byl rozdělen na dvě centra, což často rovněž vedlo k drobným konfrontacím. V Mnichově sídlilo nejvíce významných chovatelů a majitelů buldočků a také odtud vzešel podnět na vytvoření nového klubu s mezinárodní účastí a působností. Ve stejné době však byl nejznámějším střediskem chovu Berlín, a to díky Maxi Hartensteinovi, který byl v té době známou a všeobecně uctívanou osobností v buldočkářských kruzích celé Evropy i zámoří. I přes stále vznikající spory vstoupila do klubu řada Němců i cizinců z nejrůznějších zemí (hraběnka von Töring, konzul Kunstermann, profesor Hobein, kněžna von Fürstenberg, Max Hartenstein, Max Naether, princezna Lubomirská, Charles Waterlow, Anna Maria Sacher – jestli při čtení jejího jména pomyslíte na známý a oblíbený dort, trefili jste do černého! Byla to skutečně snacha vynálezce tohoto geniálního zákusku a majitelka známého hotelu a kavárny Sacher ve Vídni. V pojednání o rakouském chovu o ní ještě bude řeč, protože kromě Maxe Hartensteina udělal ve střední Evropě pro buldočky málokdo tolik jako právě tato dáma.). Nastal čas zvolit první předsednictvo klubu „Internationaler Bouledogue Français-Club“, které mělo následující složení:

1. předseda: konzul H. Kunstermann

2. předseda: Profesor Dr. M. Hobein

Dopisovatelka a vedoucí plemenné knihy: Maria Müller

Pokladník: architekt O. Prollius

Předsedící: Max Naether a Dr. J. Schön

V letech 1911 – 1913 došlo k oficiálnímu přihlášení klubu, založení hlavní plemenné knihy a stanovení vzhledu francouzského buldočka na mezinárodní úrovni ve spolupráci s rakouskými a švýcarskými chovateli, které vstoupilo v platnost po schválení nám již známým panem Goldenbergem jako zástupcem Francie, Velké Británie a USA.

Roku 1913 byl schválen návrh architekta Prollia na klubový odznak, který se v klubu používá dodnes. Ve stejném roce byla vydána formou rozsáhlé ročenky společná plemenná kniha IBFC a rakouského „Österreichischer Klub für Französische Bulldogs“. V bohatě ilustrovaném díle je zapsáno 306 psů se třemi generacemi předků a mnozí z nich jsou zde i vyobrazeni. Tyto informace poskytují obsáhlý pohled na německo-rakouskou chovatelskou základnu a jednotlivé ilustrace a pokrevní linie svědčí o špičkové úrovni chovu a vysokých nárocích jednotlivých chovatelů.

Úspěchy německého chovu se v této době již zřetelně prosazovaly i na mezinárodní úrovni. Zejména psi z chovatelské stanice Plavia Maxe Hartensteina ohromovali na všech velkých výstavách. Roku 1912 zvítězil Hartenstein se svým chovným psem Gigolem v konkurenci 80 vystavovaných jedinců na výstavě v Paříži. Roku 1913 porazil na stejné výstavě se svou fenou Patrice 120 konkurentů!

Významný německý kynolog a mezinárodní rozhodčí Erich von Otto tehdy napsal: „Kdyby německý klub francouzských buldočků za účasti svého člena Hartensteina chtěl, vyslal by na pařížskou výstavu tucet prvotřídních Francouzů, na které by se Francie sotva zmohla!“

První světová válka nepříznivě zasáhla i do činnosti IBFC. Přestaly vycházet plemenné knihy, mezinárodní kontakty se přerušily. Klub se i za těchto mimořádně ztížených podmínek snažil o udržení úrovně chovu a zachování alespoň většiny z bývalého početného okruhu milovníků francouzských buldočků. Roku 1915 muselo z politických důvodů dojít k „poněmčení“ názvu klubu na „Internationaler Klub für Französische Bulldoggen“. Tento název nese klub dodnes.

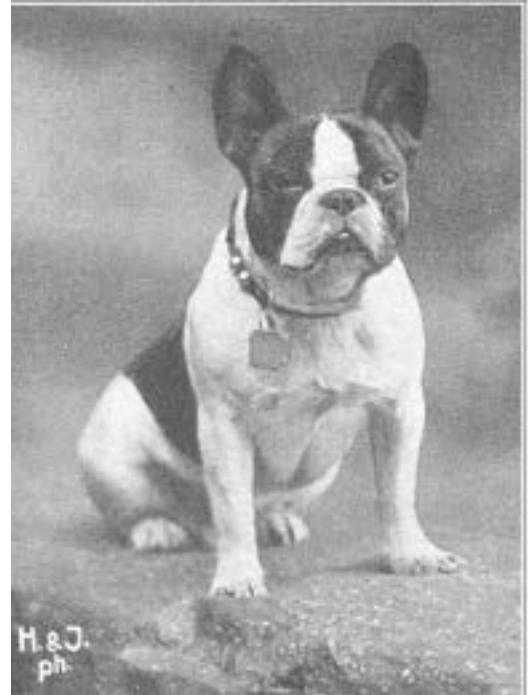
Nadšeného chovatele a přesvědčeného demokrata Hartensteina nemohla zastrašit ani válka. V září roku 1915 se odvážil vyjet s kolekcí svých nejlepších psů na mezinárodní výstavu do Amsterdamu a dokázat tak, že německý chov dokáže i za obtížných podmínek světové války udržet svou vynikající úroveň. Přítomní angličtí rozhodčí byli udiveni a holandský rozhodčí van der Hulst hovořil otevřeně o zlatém hřebu výstavy a nevídané kvalitě!

Max Hartenstein

Laubet Plavia

Domino Plavia

Patricia Plavia

Plavia

Bewährte Zucht
französischer Bulldoggen
seit 1891.

Polin II
Fanfan
Sieger
Armand
Gigolo
(Gaströmt)

Quij
Sieger
Domino
(Schecken)
Zwinger
„Plavia“

Mit höchsten Preisen ausgezeichnet,
sind als bewährte Deckrüden frei.

Berlin NW. Altonaerstr. 2
Max Hartenstein

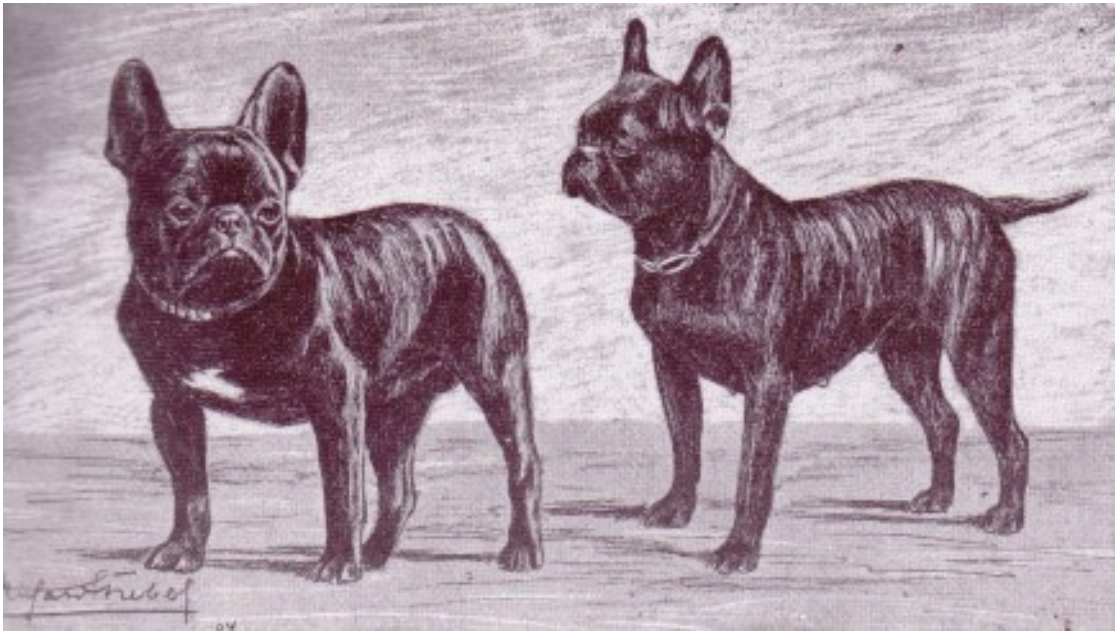
Plavia

Náhlá smrt Maxe Hartensteina roku 1917 zasadila německému chovu i celému IKFB těžkou ránu. Jeho nádherní psi byli rozprodáni po celé zemi a berlínské buldoččí centrum tím bylo zcela zničeno. Po skončení války přišlo ještě těžší období ekonomického propadu s katastrofální inflací. Řada vynikajících chovných psů i celých vrhů po nejlepších rodičích byla prodána do ciziny (zejména do Švýcarska, kde mohli chovatelé a zájemci o štěňata využít své hospodářské síly a skoupit v Německu to nejlepší za neobvykle výhodných podmínek) a chov se vzpamatoval jen pozvolna v průběhu celých 20. let 20. století.

Zajímavá je rovněž prezentace francouzského buldočka (i anglického toy buldoka) ve dvou stěžejních a dodnes světově uznávaných německých kynologických dílech – „Geschichte und Beschreibung der Rassen des Hundes“ (1894-1895) od Ludwiga Beckmanna a zejména pak „Die Deutschen Hunde und ihre Abstammung mit Hinzuziehung und Besprechung sämtlicher Hunderassen“ (1904) od geniálního malíře psů a kynologa Richarda Strebela.

Beckmann věnoval ve svém dvousvazkovém díle poměrně obsáhlou kapitolu anglickému buldokovi i se dvěma vlastními vyobrazeními a v části o malých společenských plemenech najdeme krátkou kapitolu Der Toy-Bulldog. V ní autor popisuje malé buldoky s obojím typem uší. Označuje toto plemeno za velmi roztomilé a atraktivní a jako hlavního chovatele a propagátora uvádí Angličana George Krehla.

Poněkud jinak je tomu u Strebela, který svou velkou (rovněž dvousvazkovou) publikaci vydal o 10 let po Beckmannovi. V prvním dílu najdeme mnohastránkovou kapitolu o anglickém buldokovi s pěknými autorovými kresbami. Plemeno je popsáno do posledního detailu včetně charakterových vlastností, zásad držení v domácnosti i chovu, instrukcí k výchově a výcviku, protože Strelbel sám buldoky choval (také v kapitole popisuje své osobní zkušenosti a několik konkrétních příhod, dokládajících osobnost anglického buldoka v praxi). Za touto dlouhou kapitolou jsou připojeny dvě kratší. První z nich popisuje trpasličího (toy) buldoka (Der Zwergbulldog). Podle Strelbelova popisu se až na velikost ve všech bodech shoduje se standardním anglickým buldokem. Jako hlavní chovatele uvádí Rakušany Hanse Piseckera a Paula von Goldegg jakož i anglickou chovatelku lady Kathleen Pilkington. Tedy osobnosti, které známe velice dobře i z dějin chovu francouzského buldočka. Dále následuje o něco delší kapitola s připojeným standardem pod názvem Der französische Bulldog. Zde autor zmiňuje příbuznost malého francouzského buldoka s anglickým toy buldokem. Jako hlavního chovatele v Německu uvádí samozřejmě Maxe Hartensteina, který podle autorových slov nešetřil námahou ani penězi, aby do Německa přivezl z Paříže to nejlepší. I Strelbel se zmiňuje o tom, že ceny těchto psů jdou do tisíců, což je způsobeno především velice obtížným chovem (těžké porody, málopočetné vrhy a nutnost velké individuální péče o štěňata, která ohrožuje jak nachlazení, tak zejména „anděl smrti“ – psinka). Za kapitolou následuje podrobný standard plemene odpovídající kodifikaci z roku 1898 a dále pěkná autorova kresba dvou vynikajících jedinců z chovatelské stanice Plavia Maxe Hartensteina, Loubet a Myror. Strelbel tedy striktně rozlišoval mezi anglickým toy buldokem a francouzským buldokem a nebral v potaz, že se zmínění rakouští chovatelé stejně jako lady Pilkingtonová věnovali oběma plemenům a hned na počátku chovu obrátili svůj zájem k francouzské variantě s netopýřima ušima.

Laubet a Myror z ch. st. Plavia

Francouzský buldoček v ráji pralinek a paštik

Již kolem roku 1900 získali belgičtí příznivci malých francouzských buldoků, pánové Ousthoorn a Pauwells dost početnou skupinu jedinců přímo z Paříže. Jejich chov tohoto v Belgii nově zavedeného plemene slavil obrovské úspěchy a strhl další nadšence, jako například Réne Braema, který roku 1912 zakoupil v Paříži slavného šampiona Kleber de Cartouche z Tapette, který byl nejen stálým vítězem na výstavách, ale rovněž vynikající plemeník, který po sobě zanechal vysoce kvalitní potomstvo. Další chovní jedinci byli dováženi z Německa, zejména od Maxe Hartensteina, jehož buldočci se brzy stali základem belgického chovu. Do belgické plemenné knihy bylo ročně zapisováno kolem 200 buldočků a na výstavách zde bylo možné vidět běžně až 30 jedinců.

Již roku 1906 byl založen „Bulldog-Club Belgique“, který převzal francouzský standard z roku 1898 jako závaznou normu. Tento standard se změnami z let 1911-1913 zůstal i nadále v platnosti. Belgický klub podepsal roku 1909 „přátelskou dohodu“ s mezinárodním klubem v Mnichově, ale i nadále se držel francouzských pravidel. První speciální výstava francouzských buldočků se konala roku 1909 v Bruselu.

Díky společnému jazyku byly kontakty mezi Bruselem a Paříží velmi úzké, ale po vypuknutí první světové války se veškeré mezinárodní styky přerušily. Naštěstí se od začátku 20. let podařilo nejen obnovit a upevnit tyto kontakty, ale pomocí importů (kromě Francie a Německa zejména od rakouských chovatelů – např. pozdější slavná belgická šampionka od roku 1923 Pickerl von Brigitta) se dostal belgický chov opět na svou předválečnou úroveň.

Francouzský buldoček mezi větrnými mlýny

„Hollandse Bulldoggen Club“ byl založen roku 1907 a sdružoval milovníky anglických buldoků i francouzských buldočků. Holandští chovatelé vybudovali svou chovnou základnu na importech především z Francie, Německa a Belgie. Pan Manus zakoupil „Belgar Jacques Bonhomme“ v Anglii, pan Enthoven přivezl několik buldočků z Francie a Belgie, pozdější předseda klubu van den Weg získal dvě feny z chovatelské stanice „Plavia“ od Maxe Hartensteina. Paní Frowein-Gratana dovezla po první světové válce šampióna „Armina v. d. Mainau“, který byl na národní výstavě v Amsterdamu poprvé vystavován v roce 1926. Hlavní osobou, podporující chov francouzských buldočků a činnost jejich speciálního klubu v Holandsku, byl známý mezinárodní rozhodčí Bernhard van der Hulst. Z holandského chovu pocházela již v této době řada vynikajících buldočků, z nichž byli někteří prodáni do zahraničí (zejména do Německa a Švýcarska), kde přispěli k osvěžení krve a zvýšení úrovně chovu.

Francouzský buldoček v kraji bank a hodinek

Ve Švýcarsku našli milovníci psů již před rokem 1900 zalíbení v malých buldocích z Francie. V zápisu švýcarské plemenné knihy z roku 1904 se můžeme dočíst o prvních jedincích: „Marquis“, pes, narozen v lednu 1899, chovatel Pruvoz, Paříž, a taktéž o „Pasqualine“, feně neznámého původu.

„Schweizer Bulldog-Klub“ byl založen roku 1909 z podnětu znalce anglických buldoků i francouzských buldočků, pana Bossiho z Curychu (kterého již známe z kapitoly o založení mezinárodního klubu v Německu 1909 a pařížské konferenci z roku 1911). Klub sdružoval chovatele a milovníky obou buldočích plemen a uznal jejich oficiální standardy. Chovatelské úspěchy nebyly v letech před první světovou válkou příliš velké.

Mezinárodní styky byly ovlivněny především jazykem. Německy hovořící Švýčari byli v kontaktu s německými a rakouskými chovateli, zatímco jejich krajané z francouzsky mluvících kantonů udržovali téměř výhradně styky s francouzskými kynology. První světová válka přerušila i tato mezinárodní spojení a pro švýcarské chovatele bylo velmi těžké udržet aspoň holou existenci chovu v době naprosté izolace Švýcarska od okolních zemí.

Po první světové válce však došlo pro švýcarské chovatele k velkému zadostiučinění v důsledku hospodářského zbláznění zejména německých a rakouských sousedů. Mezinárodní styky byly zvýhodněny vysokým směnným kurzem švýcarského franku vůči všem ostatním evropským měnám. Zejména němečtí chovatelé byli vzhledem ke své katastrofální ekonomické situaci doprovázené hyperinflací nuceni prodávat své nejlepší chovné jedince. Tak se dostal do Švýcarska špičkový strakoš „Brutus Lion“ od chovatele Werka z Berlína. Ten se stal krátce po zabydlení v nové vlasti švýcarským šampiónem a roku 1923 v Nice získal i francouzský šampionát. Díky těmto importovaným psům se švýcarský chov francouzských buldočků rychle zotavil a nastoupil svůj vzestupný trend, který je znát dodnes.

Švýcarští buldočci

Brutus Lyon

Francouzský buldoček na širé matičce Rusi

O řízeném chovu francouzských buldočků v Rusku nemám žádných spolehlivých zpráv. Podobně je tomu i v případě dalších „starých“ tradičních plemen psů. Organizovaná ruská kynologie (stejně jako průmysl a celá moderní společnost) se v Rusku začala rozvíjet poměrně později oproti ostatním uvedeným zemím, takže spolehlivých dokladů je poskrovnu a zápisy plemenných knih chybí většinou vůbec. Jediné, co víme zcela přesně, je vlastnictví francouzského buldočka přímo u carského dvora. Jednalo se o pejska jménem Ortino, který dělal celoživotního (bohužel doslova) společníka prostřední dceři cara Mikuláše II., princezně Taťáně. Dochovaly se dokonce historiky o stížnostech nejstarší princezny Olgy až u otce v rámci oficiální audience, kde si Olga stěžuje na Ortinovo chrápání a vyžaduje oddělenou komnatu co nejdále od Taťány. Ortino byl Taťáně věrným druhem až do konce života, neboť na jaře roku 1918 se stal spolu s celou carskou rodinou obětí bolševického masakru. Když byly za prezidenta Jelcina exhumovány ostatky carské rodiny v bývalém Ipatěvově domě v Jekatěrinburku, objevily se mezi nimi kosti buldočka Ortina.

Dalším členem carské rodiny, který propadl kouzlu a šarmu francouzských buldočků, byl bratranec princezen, velkokníže Felix Jussupov (známý mimo jiné provedením vraždy charismatického mnicha a šedé eminence carského dvora Grigorije Rasputina v roce 1916). O jeho nadšení pro toto psí plemeno se můžeme dočíst v dopisech, které psal z Paříže do Ruska svým příbuzným a přátelům. Felix Jussupov naštěstí pro něho zůstal v Paříži, takže se mohl těšit ze svobody, bohatství i svých buldočků po celý život.

Tat'jana, Anastazia a Ortino

Felix Josupov

Malá kuriozitka

Zajímavostí z historie francouzských buldočků, byť nepříliš veselou, je skutečnost, že se jeden z nich plavil se svým zámožným páníčkem první třídou na Titanicu. Také byl jedním ze psů, kteří zde i se svými majiteli našli smrt v ledových vodách Atlantického oceánu. Kdo viděl velkofilm Titanic s Leopardem Di Capriem v titulní roli, jistě si vzpomene, že se tam buldoček na chvíli mihnul (scéna se zřízencem, který venčil každé ráno psy cestujících 1. třídy na zvláštní části dolní paluby, určené k tomuto účelu).

Francouzský buldoček u vídeňské kávy

Rakouští kynologové objevili malé francouzské buldoky již v období po roce 1880. Prvním známým chovatelem v habsburské monarchii byl pan Krummböck z Vídně, který již v této době vlastnil několik psů s postavenými ušima. Jeho krycí pes „Fritzl“ a chovná fena „Croquette“ byli populárními účastníky vídeňských výstav psů již v polovině 90. let 19. století. Roku 1888 si pořídil svého prvního trpasličího buldoka jménem „Snob“ i princ von Coburg, který o rok později importoval z Anglie ještě jednoho psa, tentokrát zřejmě typu anglického toy buldoka.

Velmi zajímavou zvláštností počátků rakouského chovu francouzských buldočků před rokem 1900 oproti všem ostatním zemím byla skutečnost, že nejprve byli všichni chovní a výstavní psi strakoši. Až roku 1898 přivezl pan Wahrmann z Francie do Rakouska prvního žíhaného psa jménem „Turko“. Záhy následovaly další importy, například psů „Gamin de Paris“ a „Rabot II“, které přivezl předseda Sjednoceného rakouského klubu chovatelů buldoků (Vereiniger Österreichischer Bulldogklub), pan Hans Piesecker roku 1901. Tento rok byl vůbec jedním z nejvýznamnějších v rakouských dějinách francouzského buldočka i celé zemské kynologie vůbec. Konala se totiž velká výstava psů ve Vídni, 1. mezinárodní výstava psů v Praze a do chovu malých anglických i francouzských buldoků vstoupila nová výrazná osobnost, rytíř Paul von Goldegg. Tento vysoce angažovaný vídeňský chovatel se zúčastnil obou těchto výstav s kolekcí svých nejlepších krycích psů a chovných fen. Asi nejslavnějším psem chovu Paula von Goldegg byl Rolly-Polly (někdy psáno též Rolli-Polli), první buldoček von Goldeggova chovu s netopýříma ušima. Rolly-Polly se stal na dlouhou dobu každoročním vítězem vídeňských, pražských i budapeštských výstav, zanechal po sobě početné potomstvo a krycí poplatky za něho dosahovaly úctyhodné výše. Vysoké ceny buldočků v Rakousku-Uhersku od počátků řízeného čistokrevného chovu a jména chovatelů, jako byl princ von Coburg, Paul von Goldegg a další vysoce postavené osobnosti monarchie, jsou jednoznačným důkazem toho, že chov a vlastnictví jedinců tohoto plemene byly tehdy v našem společném mnohonárodnostním státě výsadou lidí z nejzámožnějších společenských vrstev. Kromě uvedených chovatelů ze šlechtických kruhů to byla zejména paní Anna Maria Sacher, snacha vynálezce známého dortu a majitelka stejnojmenného hotelu a kavárny ve Vídni. O paní Sacher bylo známo, že je nejen vynikající podnikatelka (což dokazuje i její výrok: „Hotel Sacher jsem já a nikdo jiný!“), ale také milovnice a propagátorka malých francouzských buldoků. Díky ní se těmto pejskům začalo po Vídni brzy říkat „der Sacher-Bully“ a reklama, kterou jim tato dáma dělala i ve svém světoznámém podniku navštěvovaném korunovanými hlavami a nejbohatšími průmyslníky a finančníky z tuzemska i zahraničí, přinášela své ovoce. Nezapomenutelná je její okřídlená věta: „Mit einem Bully kann man sprechen!“ (S buldočkem se dá mluvit!). Anna Maria Sacher se věnovala chovu buldočků až do 20. let, kdy začal její podnik v důsledku mezinárodně-politických změn (po roce 1918 se Vídeň z metropole regionální velmoci stala přes noc hlavním městem malé republiky zmítané ekonomickou mizérií a politickou nestabilitou) rychle upadat. Její jméno by však mělo zůstat zapsáno zlatým písmem v historii chovu francouzských buldočků a hluboko vryto do paměti všech příznivců tohoto atraktivního, milého plemene.

Roku 1902 se na výstavě v Linci objevilo v kruzích třídy otevřené 8 psů a 9 fen. Na vídeňské výstavě v roce 1905 se anglický rozhodčí Crocket vyjádřil o Pieseckerových psech „Gamin de Paris“ a „Rabot II“ jako o nejkrásnějším páru francouzských buldočků, jaký v životě viděl. Tehdejší nejvýznamnější rakouští chovatelé francouzských buldočků, kterými byli kromě Hanse Pieseckera a Paula von Goldegg

například také pan Johann Kosak, baron Egon von Ketschendorf a paní Anna Maria Sacher, usilovali o společnou návštěvu některé velké německé výstavy, aby mohli poměřit své síly s tamějšími chovateli. Tento záměr se splnil až roku 1912 u příležitosti mezinárodní výstavy v Mnichově, z níž se rakouští chovatelé vrátili s velmi uspokojivými výsledky. Závěrem diskusí o podobě plemene na této výstavě bylo také usnesení o návrhu revize standardu, které bylo následně projednáno i se zástupci francouzského klubu a zejména s L. Goldenbergem (kterého již známe z kapitoly o Francii, Británii a USA). Rok 1912 je významný také z hlediska organizace chovu francouzských buldočků v Rakousku. Došlo totiž k odtržení frakce chovatelů francouzských buldočků od Bulldog-Klubu (existujícího od roku 1898) a založení vlastního „Klub für französische Bulldogs“ se sídlem ve Vídni. O společné rakousko-německé plemenné knize doplněné vyobrazeními nejlepších chovných jedinců jsme psali již v kapitole o německém chovu.

Díky dobré chovné základně od konce 19. století se rakouští buldočci dokázali dobře vyrovnat i s mimořádně nepříznivými podmínkami po vypuknutí první světové války. Proto se chov mohl dále rozvíjet i ve 20. letech 20. století. Mezi nejvýznačnější chovatelské subjekty meziválečného období patřila stanice „von Leesdorf“ paní S. von Schmid z Badenu u Vídně, která ani v nejtěžších dobách velké hospodářské krize nešetřila prostředky na podporu chovu francouzských buldočků a zůstala tomuto plemeni věrná až do své smrti v roce 1943. Fotografie této chovatelky s jejími nejlepšími chovnými jedinci (povětšinou strakoši, jak bylo v rakouském chovu zvykem už od samých počátků) přinášíme i v obrazové příloze tohoto pojednání.

Buldočci z Vídně, rok 1900

Víděňští buldočci, rok 1900

Buldočci Vídeň, rok 1900

Plakát na MVP Vídeň, rok 1900

Anna-Maria Sacher s buldočky

Motto: Jegliche Art egeristischer Motive ausschalten, das ist reiner Sport, dem wir huldigen wollen. A. W.

Der französische Bulldog.

Monatliches offizielles Organ des
Klub für französische Bulldogs, Sitz Wien
 (Mitglied des österreichischen Kynologenverbandes.) Einziger Spezialklub für diese Rasse in Österreich-Ungarn. Jahresbeitrag 24 K. Aufnahmegebühr 5 K. Die Zeitschrift „Hundesport und Jagd“ wird den Mitgliedern kostenlos zugestellt. Hundehändler sind von der Aufnahme in unseren Klub unbedingt ausgeschlossen.

Vorstandschafft:

I. Präsident: Alfred Weber, Wien IX, Maximilianpl. 14. II. Präsident: Julius Krousky, Weidlingau-Wurzbachthal N. Ö. Generalsekretär: Johann Kosak, Wien II, Franzensbrückenstr. 6 Schriftführer: Max Zöchling, Wien V, Wiednerhauptstr. 95. Kassier: Rudolf Fial, Wien VI, Hornbostelg. 4.	Beiräte: Charles Kammerer, Wien IV, Karlag. 11 Frau M. Müller, Gräfelfing b. München, Grossestr. 4 Emil Neumann, Wien II, Ausstellungsstr. 3 John A. Schumacher, St. Petersburg Newsky Pr. 51 Zuchtbuchführer: M. Zöchling, Wien V, Wiednerhauptstr. 95.
--	--

1. Jahrgang, Nr. 2
Sämtliche Zuschriften sind zu senden an den Schriftleiter:
 Max Zöchling, Wien V, Wiednerhauptstr. 95.
Wien, Mai 1913.

Časopis Rakouského klubu FB

Výbor Rakouského klubu FB

Složení výboru Rakouského klubu FB:
Emil Neumann, pokladník Rudol Pizl stojící, předseda Adolf Weber, zapisovatel Max Zöchling stojící, generální sekretář Johann Kosak (zleva doprava)

Nachricht aus dem Zwinger v. Leesdorf, Besitzer: Frau von Schmid, Baden bei Wien

Buldočci z ch. st. Leesdorf

ÖSTERREICHISCHER BULLDOG-KLUB

o Sitz in Wien. o

Stammbaum von: *Sissers Mädel (Zücht.)* Rasse: *franz. Kreuzbulldog*

K. C. S. B. _____
D. H. S. B. _____
Ö. H. S. B. _____

Geschlecht: *Hündin* Farbe: *schwarz gefleckt* Geburtsdatum: *7. 10. 1908* Züchter: *V. Blauholz*
Eigentümer: *Georg Rindoff* Letzter Eigentümer: *V. Blauholz* Eigentümer des Vaters: *Jane Rindoff*
Eigentümer der Mutter: *V. Blauholz* Gewonnene Preise: _____

Unterschrift des Ausfertigers: *Georg Rindoff*

Rodokmen Sise z roku 1908

Sacher-bully

Francouzský buldoček v kotlině pod Řípem

Historie chovu francouzských buldočků (i anglických toy buldoků) v Čechách začala v 90. létech 19. století, kdy se vídeňský c.k. komoří a rytmistr rakousko-uherské armády, rytíř Paul von Goldegg, oženil s dcerou zámožného podnikatele Isidora Schmiedla, mimo jiné majitele zámku v Chanovicích u Horažďovic. Po Schmiedlově smrti roku 1893 se tak Paul von Goldegg stal spoluvlastníkem zámku, do něhož se i se svou ženou natrvalo přestěhoval a začal se věnovat své největší zálibě – malým buldokům. Jeho chovatelská stanice, vybudovaná na těch nejmodernějších základech, jaké si v době před více než jedním stoletím lze vůbec představit, se záhy stala jednou z nejvýznamnějších nejen v rakousko-uherské monarchii, ale i celé střední Evropě. Paul von Goldegg se kromě špičkového chovu malých anglických a francouzských buldoků zapojil aktivně i do kynologického života Království českého, takže jeho jméno můžeme číst i na seznamech členů výborů velkých pražských výstav psů. Následující dokumenty jsou živým dokladem záslužné činnosti Paula von Goldegg pro rozkvět a neustálé zvyšování úrovně nejen chovu buldočků, ale celé tehdejší rakouské i české kynologie vůbec.

Od samotného počátku 20. století se v celé rakouské kynologii začalo nebývale rozvíjet výstavnictví. Rakouští i čeští kynologové v habsburské monarchii zcela pochopitelně cítili potřebu vyrovnat se svým anglickým, francouzským a hlavně sousedním německým kolegům, a proto se od roku 1900 pořádaly každoročně velké výstavy jak ve Vídni, tak i v Praze. Výhodou těchto výstav bylo, že si jejich organizátoři mohli vzít příklad zejména z již tradičních mezinárodních výstav psů v Berlíně, které byly v posledním desetiletí spolu se obdobnými výstavami pařížskými nejvýznamnější na evropském kontinentu. Proto měly vídeňské a pražské národní a mezinárodní výstavy psů všech plemen již od prvních ročníků vysokou organizační i odbornou úroveň a často se jich zúčastňovali zahraniční rozhodčí (zejména z Francie, Anglie, Německa) a vystavovatelé (především ze sousedního Německa). Stejnou aktivitu vyvíjeli i maďarští kynologové v uherské části monarchie, takže každoroční velkoryse pojaté mezinárodní výstavy ve Vídni, v Praze a v Budapešti se staly záhy příjemnou kynologickou tradicí. Z chovatelů buldočků to byl pak právě Paul von Goldegg, který se každoročně zúčastňoval se svými nejlepšími psy ve všech třech největších městech monarchie, takže například jeho vynikající a tehdy celoevropsky proslulý chovný pes Rolly-Polly se mohl pyšnit rakouskými, českými i uherskými šampionáty.

Ve dnech 15.-16. června 1900 se konala Zemská výstava psů všech plemen v Praze v Královské Oboře s těmito výsledky:

Buldoci zakrslí. Třída 88. Všeobecná (psi a feny) i třída 89 (prodejná) na každý kus dvě ceny I. Číslo 92. "Rolly-Polly, II. Číslo 93. "Tommy", III. Číslo 94. "Lilly", velmi vysoké uznání Číslo 95. "Lolla", vesměs majetek p. Pavla z Goldeggů Chanovice.

O rok později byla uspořádána třídní první Mezinárodní výstava psů všech plemen (26., 27. a 28.05. 1901), a to opět v Praze v Královské Oboře. Paul von Goldegg, c.k. komoří a c.k. rytmistr, byl jedním z členů výstavního výboru.

Buldoci zakrslí.

Soudce: E. šl. Otto Kreckwitz.

Třída 71. (všeobecná, psi a feny). 147. Mayflower, maj. Pavel ryt. z Goldeggů, Chanovice (též ve tř. 73.), nejp. uz. 148. Lohna, maj. týž (též ve tř. 73.) III. c. 149. Tarantella, maj. Hanuš Pisecker, Vídeň. I. c. 150. Ralph, maj. V. Fuchs, Praha, „Klamovka“. (Hors concours.) 153. Lilly, maj. Pavel ryt. z Goldeggů, Chanovice (též ve tř. 73.), reserv. c. 154. Lolla, maj. týž (též ve tř. 73.) nejpoch. uz. 155. Rolly-Polly, maj. týž (též ve tř. 73.) II. c. Třída 71a (vítězná). 151. vyz. II. cenou, 152. I. cenou, 153. II. cenou a 155 I. cenou. Třída 72. (nováčků, psi a feny). 157. Genny, maj. Karel Maudr, Troja (též ve tř. 73.), III. c. Třída 73. (zemská, psi a feny). 158. Hnízdo: Cronje, Lihunschanga Prinz Tsching, maj. Pavel ryt. z Goldeggů, Chanovice, III. c. (148.) Lohna (též ve tř. 71.), II. c. (147.) Mayfowler (též ve tř. 71.), nejp. uz. (157.) Genny (též ve tř. 72.), reserv. cena. (153.) Lilly (též ve tř. 71.), nejp. uz. (155.) Rolly-Polly (též ve tř. 71.), I. c. (154.) Lolla (též ve tř. 71.), nejp. uz.

Výsledky MVP Praha, rok 1901

V roce 1903 vyšla kniha Václava Fuchse, šéfredaktora oblíbeného časopisu Svět zvířat (v němž mimo jiné působil nějakou dobu jako redaktor i Jaroslav Hašek), s názvem „Všecky druhy psů slovem i obrazem“. Po obsáhlejší pojednání o anglickém buldokovi zde najdeme krátkou, ale pěknou kapitolku o malých buldocích.

Zakrslí buldogové

jsou pouze miniaturním vydáním buldogů velkých, s nimiž se ve všech bodech shodují až na velikost a tvar slechů, ježto se mimo trpasličích buldogů s růžovitým malým závěsem vyskytují hlavně typičtí zakrslí buldočkové s tak zvanými slechy tulipánovitými, jaké v celé jejich rázovité bizarnosti zřítí lze také na hlavě championa trpasličích buldogů v Čechách, drahocenného psíka „Rolly-Polly“, jež majitel Pavel rytíř z Goldeggů importoval z Anglie jako štěně za cenu 800 zlatých. „Rolly-Polly“ dobyt v Praze, Ve Vídni i v Pešti na výstavách všecky I. vítězné ceny a potomstvo jeho i pouhé připuštění k čistokrevné feně draze se platí. Vztýčenými slechy tulipánovitými liší se zakrslí buldogové ode všech svých ostatních příbuzných i nabývají jimi výrazu zvláštního, který jest pouze jim údělem. To je vlastně nejtypičtější jejich známkou mimo malých rozměrů těla; zakrslí buldočkové se slechy růžovitými jsou méně oblíbeni.

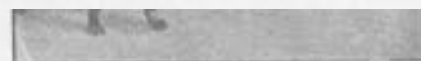
Slechky tulipánovité vidíme i na našem vyobrazení Toy-Bulldoga „Toma“ s anglickým králem Edvardem. Tento panovník chová pro Toy-bulldogy (zakrslíky) zvláštní zálibu, i zakoupil „Toma“ jako championa Francie za 1000 liber šterlinků. Francie jest hlavním střediskem pěstitelů této apartní psí odrůdy, jejíž zvířatům jen 15-17 liber vážícím dodávají vzpřímené slechy bizarní podoby. Zakrslí buldogové jsou vůbec psy velmi vzácnými a i u nás v Čechách není cena 100 až 150 zl. za štěně jich a 400 zl. za zvíře dospělé žádnou vzácností. Nejčelnějším pěstitelem Toy-buldogů v Čechách jest, jak jsme již uvedli, Pavel rytíř z Goldeggů v Chanovicích, jenž na všech výstavách sklízí vyznamenání za zvláštní svá zvířata.“

59. Hlava zakrslého buldoga „Rolly-Polly.“
(Maj. rytíř Pavel z Goldeggů.)

60. Anglický král Edvard se zakrslym buldogem „Tomem“.

61. Anglický král Edvard se zakrslym buldogem „Tomem“.

novinářské akci. Ohlásil se koncem roku 1904 u Paula von Goldegg a po přijetí, informačním a přátelským rozhovoru s tímto proslulým chovatelem a propagátorem buldočků jakož i pořízení několika poměrně zdařilých fotografií vyšla 15. ledna 1905 na titulní straně Světa zvířat tato reportáž:

Z říše groteskních liliputánů

Historie trpasličích bulldogů. – Se třemi vyobrazeními.

„Známé rčení, že někdo může být tak hrozně ošklivým, až je „krásným“, neplatí jen o zajímavých zvířecích šeredách. V Zolově románě záletná, krásná Nana dovedla se zamilovati do ohyzdného komika Fontana. V románu Viktora Huga „Muž, který se směje“, spanilá Dea zbožňuje zmrzačeného Gwynplaina, ač je příšerou, jeké dosud neviděl svět... Líbezná Desdemona dá život za šeredného mouřenína Othella... Ruská carevna Kateřina oblíbila si za milce škaredého vojína Kalmuckého žluté pleti, šikmých očí a svaštělé tváře...ošklivce přímo pověstného!... A do dnes leckteré sličné ženštině se lidé diví, „kam jen mohla dát oči“, že se zakoukala do muže, který je šerednost sama, nebo zas litují hezkého mladíka, který si vzal nevzhledné děvče „jako noc“...

Nikdo v takovém případě nechápe, jak se někomu může líbiti, co jiného odpuzuje...a právě tak je tomu, když někdo najde zálibu v nějakém zvířeti, všeobecně za nehezké pokládaném, ať sběratel hmyzu v ošklivé housence, holubář v nadmutém voláčovi nebo v bradavičnatých bagdottách, pěstitel kanárů v holandském „hrbáčkovi“, staré panny v tlustých mopslicích s vyvalenými očima nebo nejelegantnější moderní svět kynologů – kavalírů ve psech ze všech „nejošklivějších“, pitvorných, bizarních zakrslých buldocích!...

Je zvláštní „chutí módy“ a přímou ironií osudu, že právě ti příslušníci říše psí došli v očích milovníků psů záliby nejvyšší a že se za malé ty potvůrky platí ceny kolosální. A přece na těch nevzhledných psích zákrscích s ušima jako lžice vztýčenýma a s žabím obličejem nenajde prostý člověk „neznalec“, „nekynolog“ ani stopy krásy nejmenší... A o těch groteskních psích liliputánech, o těch módních „miláčcích dnešního dne“ chceme se dnes na tomto místě blíže zmíniti!...

Prohlížíme-li katalogy německých a rakouských výstav psů, najdeme téměř v každé přihlášeny anglické buldočky trpasličí. Ačkoli pak všichni čistokrevní bulldogové angličtí mají mít slechy růžovité, uzříme mezi zakrslými bulldogy pestrou míchanici psíků nejen s růžovitýma, ale i polovztýčenýma a dokonce i zcela, neb skoro docela vzpřímenýma tvaru lžícovitého. A všecko to různorodé pokolení shrnují nejen laikové, ale i páni juroři klidně pod jediné společné označení „čistokrevných Angličanů“, ač je to hrubý nesmysl.

Každá odchylka od slechů růžovitých je u trpasličích buldočků příznakem krve cizí, a sice krve bulldogů – francouzských, o jichž existenci až do nedávna naše široké kruhy kynologické jakoby neměly ani potuchy!

A přece již od dob pradávných pěstí se ve Francii zvláštní odrůda malých bulldogů s t. zv. Slechy „netopýřími“, vzpřímenými, tvaru lžičkovitého, kteří vykazují od plemenných známek anglických ještě i jiné odchylky, takže ono i kříženci jejich na výstavách do třídy buldočků anglických vůbec nepatří a zahrnují-li se tam, je to hrubá nevědomost ba čirý klam.

A Anglii jsou bulldogů tři rázy a to těžký, lehký a zakrslý; poslednější pak se od předešlých neliší než menší velikostí a poněkud méně markantním bulldogovitým typem. Ve Francii chová se jediný ráz bulldogů a to rázu zakrslého, který se rovná buldočkům anglickým velikostí a váhou, ale typem je od nich velmi rozdílným, nemá ani buldočího obličej, ani tak těžkopádná stavba těla, nýbrž vyznačuje se značnou čilostí a agilností.

Proto je opravdovou zásluhou „Bulldog klubu“ v Mnichově, že právě vydanou brožurou v té věci konečně zjednal úplné jasno, ač to bylo již dávno povinností pořadatelů výstav a sborů jurorských. Z brožury mnichovské uvádíme v doslovném překladu:

„Je jisto, že francouzský bulldog má původ svůj z Anglie a že je anglických bulldogů potomkem, ovšem ne moderních, nýbrž dřívějších, kteří před 50 lety pěstěni byli v Londýně, Birminghamu, Sheffieldu, Nottinghamu a vyznačovali se krátkou dolní čelistí, slechy pak vesměs vztýčenýma, tulipánovýma. Slechy vzpřímené měli původně vůbec veškerí bulldogové! Nynější slechy růžovité byly v Anglii z „tulipánovitých“ teprve během posledních desetiletí vypěstěny.

Čelný anglický pěstitel Alf. George exportoval před půl stoletím původních bulldogů mnoho do Francie spolu s pěst. Fakey-Joem a to nejen bulldogů svého odchovu, ale i koupené z psinců jiných v Nottinghamu. Také četní angličtí dělníci prýmkářští, kteří tehdy houfně byli do pobřežních měst francouzských, hlavně do Normandie najímáni, brali s sebou z vlasti do Francie často bulldogy, kteří měli průměrnou váhu 16-25 liber anglických. Francouzští milovníci bulldogů snažili se pak docílit chovem co možno malých exemplářů, které by si ale vzpřímené slechy zachovaly, a to pak se jim zdařilo tím způsobem, že až podnes dochoval se ve Francii ráz zakrslých buldočků se slechy netopýřími. Stalo se to ale na úkor rozměrů dolní čelisti, která nabyla znenáhla takového tvaru, že mnohý francouzský bulldog hyzděn jest až t. zv. „žabím“ obličejem. Podobně dělo se i během času v Anglii, jenže tam pěstitelé od zachování vzpřímených slechů upustili a vypěstili nynější buldočí slechy růžovité.

U nás v Rakousku jsou to hlavně dva proslulí pěstitelé, kteří se chovem trpasličích buldočků zabývají a sice Hanuš Pisecker ve Vídni, v Čechách pak rytíř Pavel z Goldeggů v Chanovicích u Horažďovic, z jehož nádherně zařízeného psince přinášíme dnes několik fotografických snímků a pohledů. Psinec Piseckerův ve Vídni vykazuje výtečné francouzské plemenné psy: „Rabota II“, vypěstěného kynologem šlechticem z Marquisy v Paříži a „Jánoše“ od Charlesa Rogera z Paříže; od Rogera pak i znamenitou fenu plemenci „Poupoule“. Mimo Piseckera honosí se pěknými plemennými psy pěstitelé Heřman Jahn ve Vídni (psi „Polhe“, „Mayflowers“ a „Giron“), Hubert Linger, paní Anna Sacherová, choť hoteliera, Ludvík Honetz a Karel Joas ve Vídni, jakož i hraběnka Boos-Waldecková, jež získala výborného francouzského bulldoga v „Little Darlingu“.

Rytíř Pavel z Goldeggů jako jediný pěstitel drahocenných trpasličích buldočků v Čechách pěstí ve svém proslulém psinci v Chanovicích buldočky francouzské i anglické a chloubou psince toho jsou zvláště nejlepší jeho plemenné exempláře, světoznámý pes „Gamin de Paris“, importovaný z Francie Charlesem Foyerem v Paříži (po psu „Rabot de Beaubourg“ z feny „Boulotte“) a výborný fena „Polly“ (po „Polly“ z „Croquette“) k nimž se důstojně druží i feny „Lolla“ a „Lilly“.

Na titulní předešlé straně zřídíme rytíře Pavla z Goldeggů s nejlepšími psy a fenami psince Chanovického. Nejkrájněji v levo je champion zakrslých bulldogů francouzských, proslulý „Gamin de Paris“. Dále od něho vpravo pak po pořadu „Rollipoly“, „Lona“, „Mirza“, „Princ Čing“, „Tarantella“, „Lilly“, „Trilby“ a „Cronje“. Na straně této je obraz typického bulldoga francouzského se slechy netopýříma.

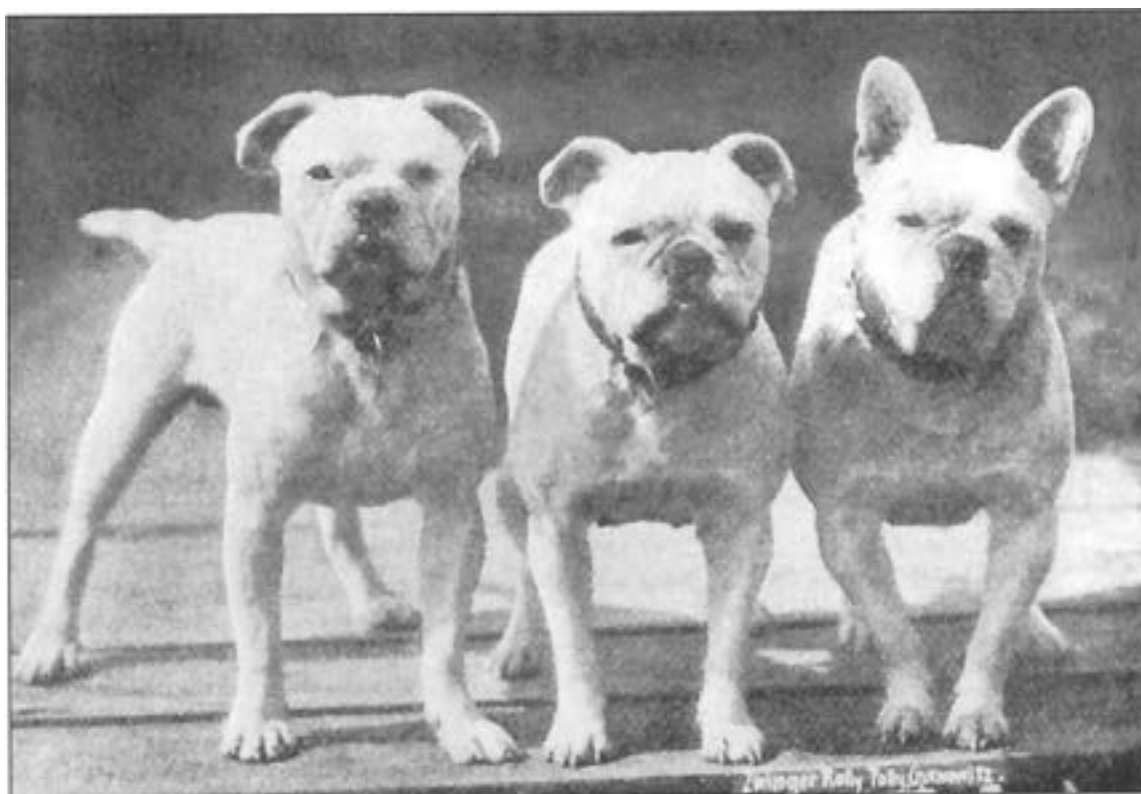
Nahoře vidíme celkový pohled na Chanovický psinec, ve dvě části rozdělený a to v levou část, kde je porodnice pro štěňátka a místnost pro výchovu mladých psů; v pravo velká rozlehlá budova s volnými výbočky pak je určena pro psy dospělé. Z psince chanovického zasílají se jen psi I. řádu i pro evropské dvory panovnické; pěkný exemplář nedávno zakoupila vnučka císařova, kněžna Windischgrätzova pro svého chotě, a pak psinec náš, „Světa zvířat“, pro šlechtičnu ze Simicsů v italské Riviéře. Ceny za štěně činí 400-800 zlatých, za dospělé exempláře 1000 až 2000 zlatých.

U nás v Rakousku pečují o rozvoj chovu buldočků anglických (ještě více pak francouzských, zde daleko více obliby nalezajících) „Bulldog-Klub“ ve Vídni, jehož zapisovatel Fr. Reiter, Vídeň-IX., Lazarettgasse 15, každému interesentu všech potřebných zpráv ochotně podává. V Německu vyniká „Kontinental Bulldog-Klub“ v Berlíně, ještě více však „Bulldog-Klub“ v Mnichově, k jehož podnětu bude letošního roku v Mnichově první mezinárodní výstava trpasličích buldočků uspořádána. Také klub berlínský uspořádá v říjnu letošního roku při mezinárodní výstavě psů v Berlíně zvláštní samostatnou expozici zakrslých buldočků. Na obou místech budou jury Angličané Crabtree a Brookl a pak některý vynikající juror francouzský.“

(Fotografie Paula von Goldegg, jeho stanice a psů)

Buldoček – Čechy
1905

Lola, Lila a Rolly - Polly

Francouzský buldoček se postupně stal oblíbeným psem Václava Fuchse, který nikdy neopomenul zobrazit buldočky na souborných fotokolážích z velkých

anglických, francouzských a zejména německých výstav. V jednom z dalších ročníků je (bohužel dosti nekvalitní a další reprodukcí ještě zhoršená) fotografie sedícího strakatého buldočka doplněna následujícím článkem:

„Trpasličí bulldog. Na našem obrázku zří čtenáři podobu skvostného exempláře přepychového psa francouzského buldočka. Týž jest pravou modní ozdobou vznešené krásy. Vlastnosti francouzského buldočka, psali jsme již o nich nesčetněkrát, jsou výtečné, neboť je roztomilým v každém počínání, je neobyčejně přítulný a věrný svému veliteli. Popis nebudeme znovu udávati, popsali jsme ho již mnohokrát, jen uvádíme znovu, že francouzský buldoček musí mít slechy pěkně přímé vztýčeny. Každý si nemůže popřáti chovati francouzského buldočka, neboť jeho cena je značná a pod 300 K nelze si ani zaopatřiti francouzského buldočka, má-li býti tento pěkný. 500 K, ba i 1000 K a ještě mnohem více jsou obnosy při koupi francouzského buldočka zcela obvyklé a nikterak vzácné, neboť nezřídka vydávají vznešené krásy za francouzské buldočky o mnohem značnější peníz, že bychom mohli mluvit o 10.000 francích, ba i o ještě větších sumách. Chov buldočků vyplácí se proto velmi dobře, neboť už štěňátka těchto vzácných psů lze odprodati za dosti slušnou cenu.“

Na závěr jen taková malá poznámka k cenám. 1 zlatka platila v dobách c. k. monarchie 2 koruny. Roční plat učitele po složení všech předepsaných zkoušek a 10 letech praxe nebo poručíka c. k. armády či magistrátního úředníka činil 1.600 K. Zhruba stejná byla podle Fuchsovy reportáže z roku 1905 i jiných pramenů průměrná cena malého buldočka z kvalitního chovu. Můžeme si tedy snadno spočítat na dnešní poměry, jaká byla hodnota těchto pejsků. Jejich čistokrevný chov byl skutečně výnosnou činností a majitelem „zakrslého bulldoga“ se opravdu nemohl stát každý...

(Přetisk ceníku malých anglických a francouzských buldoků z psince V. Fuchse podle originálu)

Trpasličí bulldogové.

Toy bulldogs (téže barvy jako velcí). V levo buldoček trpasličí francouzský, se vztýčenými, lžičkovitými slechy. V pravo trpasličí buldoček anglický se slechy růžicovitými.

CENY : Štěňata 6—8ned. 200—300 K, 3 - 5měsíční 280—600 K, 7—9měsíční 400—1200 K. — Dorostlé exempláře 800—3000 K.

V letech první světové války zavedl Václav Fuchs ve Světě zvířat zajímavou rubriku Naši slavní a jejich miláčkové. V jednom z čísel roku 1917 se v této rubrice objevila i

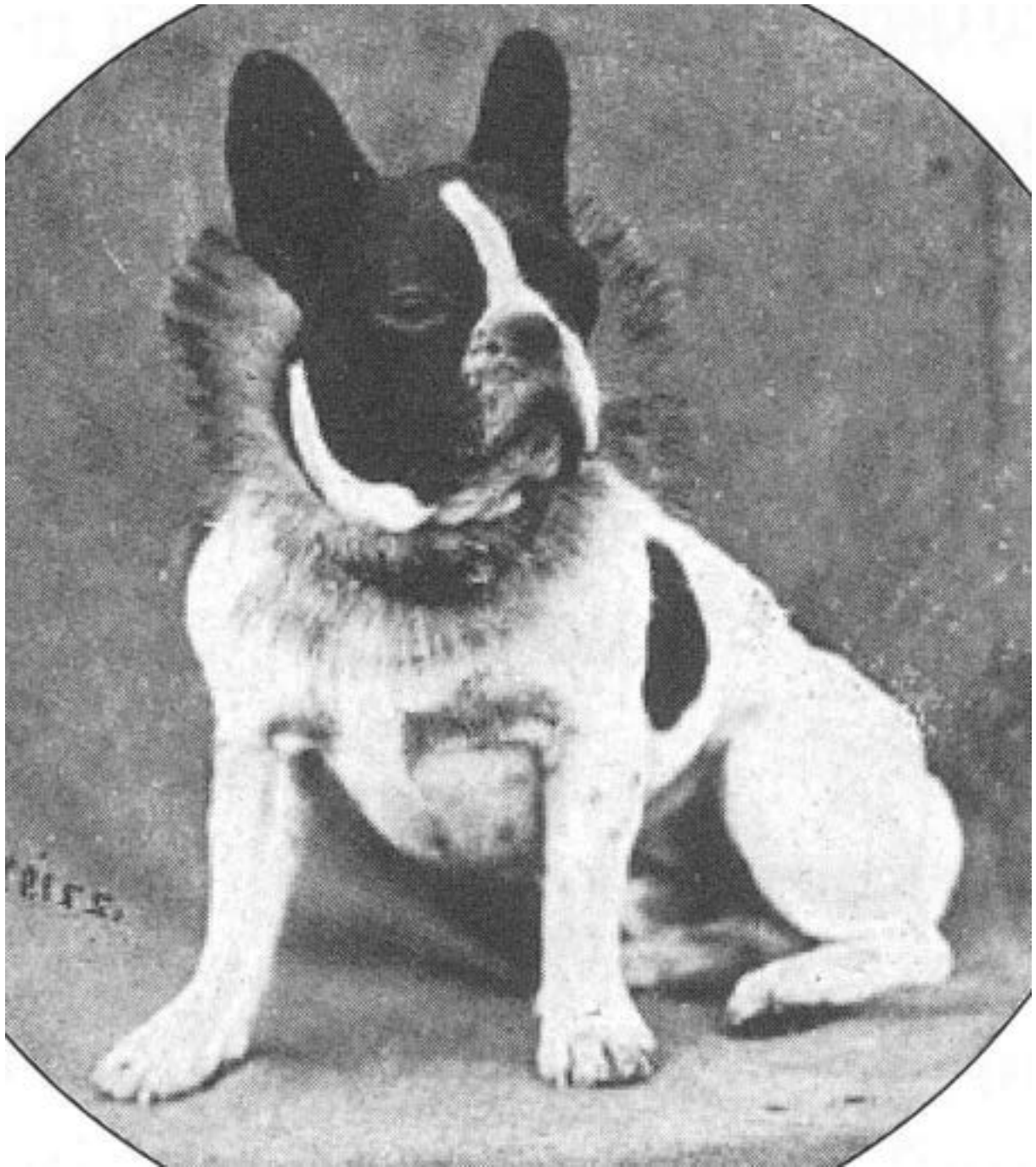
hvězda činohry Národního divadla, paní Annie Sedláčková, s oběma svými francouzskými buldočky, kteří ji v té době doprovázeli téměř všude včetně divadelní šatny i nejrůznějších recepcí a společenských setkání. Fotografie této výjimečné umělkyně, která se za 1. republiky prosadila i ve filmu, s jejími svěřenci můžeme vidět i v tomto malém historickém příspěvku.
(Fotografie Annie Sedláčkové a jejích buldočků)

Paní Anie Sedláčková, člen činohry Národního divadla, se svými trpasličími francouzskými buldočky.

Tatjana a Ortigo

Mikado de Saint Séverin